

In lijn met IZA patiënten van diabetes afhelpen

In ondernemen had Piet-Hein van Dam een ruim trackrecord. Maar een start-up binnen de zorg bleek toch een bijzondere ervaring. Gelukkig wel een die nu zijn vruchten begint af te werpen. Datagedreven voedingsadvies blijkt de sleutel om diabetes type II onder controle te krijgen. En de hiervoor gekozen aanpak is precies in lijn met hoe het Integraal Zorgakkoord naar de toekomst van de zorg kijkt.

TEKST: FRANK VAN WIJCK BEELD: CLEAR BIO

Met real-time data en de laatste wetenschap over voeding mensen helpen gezonder te worden én de gezondheidszorg blijvend veranderen, de-medicaliseren en de-hospitaliseren. Dat is de missie waarmee Van Dam in 2019 Clear.bio startte. “Ik ben geïnteresseerd in de *biology of ageing*”, vertelt hij. “We weten vanuit de wetenschap dat het in theorie mogelijk is voor mensen om langer te leven, tot voorbij de honderd jaar, maar toch zien we in de VS de levensverwachting dalen. Dat zit kort door de bocht gesteld in het verschil tussen cola en water, in leefstijl dus. Een bekend Nederlands voorbeeld van de gevolgen van een slechte leefstijl is darter Raymond van Barneveld. Vijfmalig wereldkampioen maar hij moest stoppen toen hij door zijn diabetes type II niet meer kon presteren. De huisarts schreef hem metformine voor, wat gebruikelijk is. Maar het is een leefstijlziekte dus dat is niet de oplossing.”

Individueel advies

Van Dam zag de oplossing langs een andere route. “We moeten van de spreekkamer naar de huiskamer”, vertelt hij. “De bloedsuikerspiegel moet weer naar een normale waarde en de sleutel daarvoor is *precision nutrition*. Wie naar de diëtist gaat voor advies over leefstijlaanpassing, krijgt een advies op basis van algemene populatiegegevens. Dat werkt voor zeventig procent van de mensen niet, dus die komen na het derde consult teleurgesteld niet meer terug. Je moet het voedingspatroon van de patiënt individueel onderzoeken. Dan werkt het voor negentig procent van de patiënten wél.”

De oplossing die hij op basis hiervan ontwikkelde een app noemen, doet geen recht aan wat het daadwerkelijk is. “De app is slechts een onderdeel, Clear is een zorgconcept”, zegt Van Dam. “De eerste stap is dat de patiënt twee weken met een bloedglucose sensor zijn glucosewaarden meet en zijn voeding logt. De sensor stuurt die waarden die naar de Clear.bio app. Hierin ziet de patiënt direct de reactie

van zijn bloedsuiker op alles wat hij eet of doet. Elke dag krijgt hij kleine aanpassingen om het bloedsuiker stabiel te maken. Een voedingscoach biedt via chat persoonlijke ondersteuning. Stap twee is gedurende acht weken de persoonlijke adviezen toepassen als basis voor leefstijlverandering. De community van Diabetes Vereniging Nederland wordt hierbij ingezet om ervaringen te kunnen delen en ondersteuning te krijgen. Ook in deze fase is de voedingscoach beschikbaar. Stap drie is wederom twee weken glucosewaarden meten en de maaltijden loggen. Die waarden worden weer gestuurd naar de app, zodat de patiënt ziet wat het resultaat is van de al gemaakte aanpassingen. Een wekelijks overzicht laat zien hoe de bloedsuikerspiegel verbeterd is. Dit wordt gekoppeld aan tips om nog betere keuzes te maken.”

“Onze aanpak sluit perfect aan bij de doelstellingen die de overheid in het Integraal Zorgakkoord beschrijft voor de toekomst van de zorg.”

Zorginnovatieprijs

Omdat aanvankelijk geen grote partijen interesse toonden in het idee, besloot Van Dam gewoon te beginnen. “Vooral mensen met een acuut gezondheidsprobleem – diabetes type II – hadden interesse”, vertelt hij. “En de manager van Van Barneveld wist me te vinden. Die speelt nu weer wedstrijden. Dat hielp natuurlijk ook om het idee publiciteit

te geven. Toen het idee in 2021 vervolgens de regionale Zorginnovatieprijs won, realiseerde ik me dat we daarmee de stap vanuit het leefstijd domein naar het zorgdomein zetten. Dan moet je gaan nadenken over vergoeding, en dus de wetenschappelijke onderbouwing kunnen aantonen.”

Dat lukte. Van Dam kon naar zorgverzekeraars en zorggroepen stappen met het bewijs dat in een aantal gevallen de HbA1C-waarde zodanig gedaald was dat iemand geen patiënt meer was en dat vijftig procent van de patiënten de geneesmiddelen toediening kon reduceren. Hij vertelt: “De zorgverzekeraars zeiden: ‘Interessant, ga hiermee maar naar de zorggroepen’. En daar kwam de reactie erop neer dat ze het zeer relevant vonden, maar wel een daling van het aantal ketenzorgpatiënten en dus omzet voorzagen. Dat was dan weer minder aantrekkelijk. Mijn opmerking dat het voor patiënten minder medicatiegebruik en minder verwijzing naar de tweede lijn betekende, leidde tot de reactie dat dit ‘een ander potje’ is. Zo merkte ik aan den lijve hoe de huidige bekostigingssystematiek innovatie tegenhoudt. En dus gingen we maar gewoon werken als diëtist op afstand. De opzet volgt precies de beleidsregel op dit gebied.”

In het basispakket

En toen stonden ineens alle seinen op groen. “De Nederlandse Zorgautoriteit zag geen belemmeringen in de manier waarop we dit in de markt zetten”, vertelt Van Dam. “Het volgt exact de beschrijving van extramurale diëtetiek. En we werken met geregistreerde en voor ons werk opgeleide diëtisten. Alles bij elkaar voldoende reden om het in het basispakket van de zorgverzekering op te nemen.”

De volgende stap is contractering. “Zo lang dat nog niet geregeld is, krijgen patiënten de behandeling voor zeventig procent vergoed”, vertelt Van Dam. “Voor de onderhandelingen daarover hebben we goede argumenten. Niet alleen de stellingname van de NZa, en dus het gegeven dat onze aanpak een vergoed digitaal alternatief is voor behandeling van laag complexe diabetespatiënten. Maar ook het gegeven dat onze aanpak perfect aansluit bij de doelstellingen die de overheid in het Integraal Zorgakkoord beschrijft voor de toekomst van de zorg. Het is ‘zo thuis als mogelijk’ voor de patiënt. Het is ‘zo samen als mogelijk’ omdat de patiënt ondersteuning krijgt van de diëtist en onderdeel is van de community van Diabetes Vereniging Nederland. En het is ‘zo digitaal als mogelijk’, want dat was nu juist al vanaf het moment dat we het idee bedachten de basis van de aanpak.”